

Bemærkninger til forslaget

Forliget »Flere i arbejde« i 2002 havde som et hovedelement, at kontanthjælpen for visse grupper skulle reduceres. Det drejer sig om bestemmelserne i lov om aktiv socialpolitik:

- § 25, stk. 5 (om nedsat ydelse til ægtepar efter 6 måneder).
- § 25 b (om loft over kontanthjælpen).
- § 25 f (om nedsat ydelse til personer under 25 år).

Hensigten var, »at det skulle kunne betale sig at arbejde«. Midlet var ikke at gennemføre en lempeligere beskæring af sociale ydelser (boligsikring, fripladser osv.) i forbindelse med, at folk kom i arbejde, men i stedet at beskære kontanthjælpen. Underforstået, at kun pisk ville have en virkning. Forligsparterne glemte at sikre et forlig, der også skaffede de arbejdspladser, som kontanthjælpsmodtagerne kunne »piskes« ud i.

Socialforskningsinstituttet (SFI) har i en undersøgelse »Loft over ydelser« fra 2004 dokumenteret, at kontanthjælpsloftet ikke synes »at have fået flere kontanthjælpsmodtagere i arbejde i løbet af den betragtede periode. Der er således ikke kommet flere i arbejde blandt de respondenter, der berøres af loftet end blandt de respondenter, der ikke berøres«. Analysen er baseret på to tidsmæssigt adskilte interviews med godt 1.000 personer, der modtog kontanthjælp i slutningen af 2003. De blev første gang interviewet, umiddelbart inden loftet fik virkning, og anden gang i september-oktober 2004.

SFI har yderligere undersøgt, om disse kontanthjælpsmodtagere, hvoraf to tredjedele udtaler, at de ønsker et arbejde, har øget jobsøgningsaktiviteten. Det er ikke sket. SFI konkluderer: »At der er mange kontanthjælpsmodtagere, der ikke ønsker eller ikke søger arbejde, skyldes bl.a., at mange ikke tror, de kan finde et arbejde, selv om de søger efter det. Det er dog ikke kun de personer, der ikke søger, der mangler troen på, at de kan finde et arbejde. (...). Den vigtigste grund til, at kontanthjælpsmodtagerne ikke tror, de kan finde et arbejde, er ifølge dem selv, at de er syge, eller at arbejdsgiverne mener, de mangler kvalifikationer (...).«

Dette bekræftes af, at meget få er blevet henvist til ledige job eller anvist arbejde. Beskæftigelsesministeren har ofte henvist til, at kommunerne og AF ikke har været deres opgave voksen. Intet tyder på, at det er her, hunden ligger begravet.

For det første har forligspartierne som nævnt ikke gjort noget for at skaffe flere ordinære job til svage ledige. For det andet har man valgt ensidigt at satse på økonomisk tvang som incitament for grupper af kontanthjælpsmodtagere, der har andre problemer end ledighed som f.eks. dårligt helbred og manglende danskundskaber. Kun 10 pct. af respondenterne i SF's undersøgelse har været i arbejde inden for det seneste år.

I stedet for entydigt at satse på den økonomiske pisk burde forligspartierne hellere satse på en human indgang, der hjælper til at skaffe plads på arbejdsmarkedet til kontanthjælpsmodtagerne gennem etablering af ordinære job og en udvidelse af begrebet om det rummelige arbejdsmarked. Ikke blot af menneskelige grunde, men også fordi undersøgelsen viser, at kun 7 pct. af de 30 pct., der angiveligt ikke ønsker et arbejde, siger, at det er, fordi det ikke kan betale sig.

Hovedproblemet er de manglende ordinære jobs, hvis kontanthjælpsmodtagerne skal bringes i arbejde. I 2004 var så vel antallet af forsikrede ledige som kontanthjælpsmodtagere højere end i 2001. Førstnævnte gruppe var steget med 25 pct., mens sidstnævnte var øget med 10 pct. Samtidig var gruppen på efterløn, førtidspension, ledighedsydelse og sygedagpenge øget. Mantraet om, at det skal kunne betale sig at arbejde, og at alle kan få et job som avisbud, sættes i relief af disse tal og af det faktum, at en søgning på jobnet.af.dk/Via Hotjob den 24. september 2005 kun afslørede 429 stillinger »som ikke kræver særlige kvalifikationer eller uddannelse«.

»Flere i arbejde« og nedskæringer i kontanthjælpen, som åbenbart skal følges op af de nye bebudede ydelsesnedskæringer (integrationsforliget), har ikke bidraget til yderligere integration af de berørte grupper, men til eksklusion og øget fattigdom blandt dem, der er længst fra arbejdsmarkedet.